

Gesprek met ds. Marieke van Baest

Het vuur van Pinksteren en de doopsgezinde gemeente van Eindhoven

Tea G. Rienksma

Een besloten zonnige tuin achter een gezellig huis. Een kleine hof in het Brabantse land. Hier vertelt ds. Marieke van Baest, predikante van de doopsgezinde gemeente van Eindhoven, over haar gang door het leven. Een weerzien na hoeveel jaren? We kennen elkaar uit de jaren '80, de tijd van de oecumenische vrouw en geloofsbeweging. Marieke, een jonge, katholieke vrouw die theologie studeerde. Ze had een boek geschreven over de fiere theologie van de middeleeuwse mystica Hadewijch en vertelde hier met groot enthousiasme over tijdens bijeenkomsten voor vrouwen op onder andere Kerk en Wereld.

Hoe komt een katholieke theologe terecht in een kleine doopsgezinde gemeente?

Marieke: 'Ik kom uit een katholiek nest en vond het als kind al heerlijk om naar de kerk te gaan. In mijn puberteit kreeg ik moeite met het instituut. Het waren allemaal huichelaars, ze deden niet wat ze zeiden. Ik ging Engels studeren en kreeg een baan in Eindhoven en raakte daar weer tot over mijn oren betrokken bij de parochie. In 1975 werd ik gevraagd om bij het Diocesaan Pastoraal Centrum een cursus te gaan volgen voor lekenmedewerkers in het pastoraat en toen werd ik verliefd op Jezus van Nazareth.'

Marieke lacht voluit. 'Ja, zo was het echt. Ik ben toen theologie gaan studeren in Tilburg. Mijn liefde voor de 12e eeuwse mystica Hadewijch leidde tot een afstudeerproject over de godsbeelden in haar poëzie. Ik hoopte als pastor aan het werk te kunnen gaan, maar de heren priesters/pastores vonden dat het te hard ging met al die vrouwen die iets met het ambt wilden. Dus dat lukte niet. Ik bleef wel steeds vrijwilligerswerk doen in de kerk.'

Marieke ging de wetenschap in en werd op een gegeven moment gevraagd om na het emeritaat van dr. Catharina Halkes de leeropdracht te vervullen op de leerstoel Feminisme en Christendom in Nijmegen. Daarnaast werd ze universitair docent moraaltheologie en mystieke theologie in Utrecht. 'Daarvoor wil ik bisschop Simonis de eer geven, want het was bijzonder dat ik als vrouw mo-

raaltheologie mocht doceren', legt Marieke uit. Na drie jaar was dat voorbij. Toen werd zij algemeen secretaris van de Mariënburchvereniging. Zeven jaar later vroegen de zusters van Schijndel haar om hun pastoraal centrum op te zetten. Marieke: 'Tot ik ziek werd, toen heb ik ontslag genomen. Ik ben toen mijn eigen bureautje begonnen voor onder andere geestelijke begeleiding en ben doorgegaan met schrijven. Inmiddels was ik sinds 1997 gastpredikant in de toen nog Samen op Weg-gemeente hier in Oisterwijk. Dat is een prachtig voorbeeld van de oecumene van de koude grond,' lacht Marieke. 'Dat is helemaal niet gewoon, hoor. Dat moet je ook niet vragen, want dan mag het niet. Maar hier doen ze dat en daarmee uit. Via deze weg ben ik uiteindelijk in 2007 ook als gastpredikant in de doopsgezinde gemeente van Eindhoven terecht gekomen.'

Overstap naar de PKN

Marieke preekte graag en veel in deze Samen op Weg-gemeente in Oisterwijk en werd vriendin van deze gemeente. 'Toen kwam de PKN en daar wilde ik bijhoren. Ik vond dat prachtig, dat samengaan van kerken. En toen Ratzinger paus werd, was ik klaar met het instituut van de rooms-katholieke kerk en werd ik belijdend lid van deze PKN-gemeente.'

Ik luister geboeid naar haar verhaal. 'Dus nu ben je protestant?' Marieke lacht. 'Ik ben in hart en nieren katholiek, maar niet rooms. Katholiek betekent allesomvattend, alles hoort erbij, rijp en groen. Dat is niet hetzelfde als rooms. Een rooms-katholiek is een aanhanger van de kerk als instituut van Rome. Daar ben ik uitgestapt, maar ik ben niet uit de traditie gestapt. Ik zeg wel eens, ik ben wel katholiek geboren, maar met een reformatorische ziel. Ik wil de bijbel zelf lezen, ik wil geen priester tussen mij en God. Wij hadden thuis niet eens een bijbel, want je werd niet geacht zelf uit de bijbel te lezen. Ik heb begin jaren '70 een bijbel gekocht en deze van voor naar achter gelezen. Er ging een wereld voor mij open. De Reformatie is een emancipatiebeweging geweest. Mensen werden mondig en wilden niet meer afhankelijk zijn van de kerkelijke hiërarchie. Ze wilden zelf de

bijbel lezen en met eigen ogen ontdekken wat er staat. In feite zie je hetzelfde bij mystici, eigenzinnige mensen die dwars gaan staan op de kerkelijke hiërarchie en het instituut. Ik vind dat prachtig.'

Thuiskomen bij doopsgezinden

'Wat ik eigenlijk al leefde, vind ik nu bij de doopsgezinden. Iedereen mag aan het woord komen, iedere stem telt, de plaatselijke gemeente is de kerk. Het is een platte organisatie, er is geen hiërarchie. En niemand houdt mij voor wat en hoe ik geloven moet. Ik ben dus eigenlijk thuisgekomen in deze

gemeente. Ik heb in januari van harte belijdenis gedaan, ik wilde er helemaal bijhoren.

Binnen de doopsgezinde traditie staat de praktijk centraal, het gaat om hoe je handelt en daarin maakt ieder zijn of haar eigen keuze. Dat brengt overigens ook met zich mee dat je sneller conflicten hebt. Ik ervaar in de gemeente, misschien ook omdat de gemeente klein is, dat mensen op elkaar betrokken zijn, op elkaar vertrouwen en bouwen en elkaar niet gauw zullen laten vallen. Hoewel ik dit ook zie aan de basis van een katholieke parochie. Daar is het gezagscentrum ver weg en gaan mensen hun eigen gang. Het doet me ook denken aan de Begijnen, zeer eigenzinnige, zelfstandig levende en onafhankelijke vrouwen die de kost verdienden, samen in de bijbel lazen en elkaar bijstonden. Ik zie hier parallellen met de doopsgezinden.'

Roeping

Marieke vertelt van harte over haar intrededienst op 30 mei jl. en de betekenis van muziek in de liturgie. 'Muziek is voor mij als adem en hartslag. Je kunt er zoveel van je gevoelens in uitdrukken. Ik merkte dat de gemeente geraakt werd door wat we zongen en hoe we zongen. Tot tranen toe ontroerd kan ik worden. Ik voel een roeping, ik moet de mensen in contact brengen met de woorden in de Schrift, ik wil de mensen enthousiast maken en laten genieten van wat er staat. Ik haal er alles bij, ook poëzie, van W.B. Yeats, Johannes van het Kruis, John Donne, Vasalis. Zelfs teksten uit het oude Egypte. Prachtig vind ik dat, die oeroude teksten. Ik wil mensen het vuur van Pinksteren laten ervaren. Pinksteren is mijn lievelingsfeest. Jezus is weg, maar hij heeft beloofd iets achter te laten, dat is de Geest, de storm van Adem. Je ziet de wind niet, maar je ziet wat het bij mensen doet, je ziet het effect. Dat is de kern.'

ASSEN

Fair Trade en vrede

Van de Doopsgezinde Gemeente Assen kregen we een reactie op een artikel over Fair Trade gemeente zijn. Het blijft niet bij nadenken over een bijdrage aan solidariteit en duurzaamheid. 'Het werk van de Wereldwinkel hebben we een plekje gegeven in onze gemeente. Door producten uit de Wereldwinkel te verkopen kunnen we ervoor zorgen dat de makers van de producten een geregeld inkomen hebben, ze krijgen ondersteuning bij de ontwikkeling van hun bedrijf en kunnen hiermee een stukje van de armoede bestrijden. We kunnen op deze manier zorgen dat ze een beter en menswaardiger bestaan kunnen opbouwen. Met ingang van januari worden er ongeveer vijf keer per jaar na de dienst producten uit de wereldwinkel verkocht. Zo willen de leden van de Doopsgezinde gemeente Assen echt 'daders des woords' zijn.'

RING DANTUMAWOUDE Project 'water in wijn' feestelijk afgesloten

In het afgelopen seizoen ging een fototentoonstelling langs de Vermaningen in de ring Dantumawoude. Het thema sloot aan bij het jaarthema van de ADS: 'water in wijn veranderen'. Voor de afsluiting van het project in april in de Vermaning in Damwoude was veel belangstelling. Er waren foto's en verhalen van gemeenten met nieuwe (doop)leden, meer bezoekers, een nieuwe voorganger na langere tijd vacant te zijn geweest, goed bezochte Ionavieren, een groep belangstellende twintigers, een Doperscafé, filmavonden, lezingen met belangstellenden van buiten de eigen gemeente, spirituele wandeltochten, etc. Diverse gemeenteleden gaven een toelichting. Ook was er ruimschoots tijd voor de vele lekkernijen van de High Tea.

LET OP! Kopij voor de Gemeentepagina's voortaan graag sturen naar gemeenteredacteuren Lieuwe Durksz en Jolanda Valk, gemeentepagina@doopsgezind.nl of naar hun woonadres: Donderslaan 138, 9728 KW Groningen